

ναι τόσο μικράν. Ἡ καλλονὴ ἐλκύει τοὺς κλέπτας πλείοτερον ἢ ὁ χρυσός.

ΚΕΑ. Θὰ φρέσω πενυχρὸν καὶ τραπεζὴν ἐνδυμασίαν, καὶ θ' ἀλείψω τὸ πρόσωπον διὰ μελανοῦ χρώματος· τὸ αὐτὸ πράττεις καὶ σὺ· τριουτοτρόπως διερχόμεθα χωρὶς νὰ διαγείρωμεν τὴν προτοχὴν τῶν κακοποιῶν.

ΡΟΖΑΑ. Δὲν θὰ ἦτο καλλίτερον, ἐπειδὴ ἔχω ἀνάτημα μεγχεύτερον τοῦ συνήθους· νὰ ἐνδυθῶ καὶ ὅλκω ἄνθρωπος, νὰ φέρω ὑπερφάνω, ἀκινάκην εἰς τὸ πλευρὸν καὶ νὰ κοτῶ δόρυ εἰς τὴν χεῖρα; Οἷοςδήποτε δὲ γυναικεῖος τρόμος κατέχει τὴν καρδίαν μας, θὰ ἔχωμεν κομποτατικὸν καὶ στρατιωτικὸν ὄρος, ὅπως πολλοὶ δειλοὶ ἄνδρες, οἵτινες κρύπτουσι τὴν δειλίαν των διὰ τῆς προσποιήσεως.

ΚΕΑ. Πῶς θὰ σὲ ὀνομάζω ὅταν θὰ εἶσαι ἄνθρωπος;

ΡΟΖΑΑ. Δὲν θέλω ὄνομα χειρότερον ἀπὸ τὸ τοῦ ἀκολούθου τοῦ Δουκός. Πρόσεχε λοιπὸν νὰ μὲ ὀνομάζῃς Γαυμήδην. Σὺ δὲ ποῖον ὄνομα θὰ λάβῃς;

ΚΕΑ. Θέλω ὄνομα τὸ ὁποῖον νὰ ἔχη σχέσηιν μὲ τὴν θέσιν μου, ὅχι πλέον Κελία, ἀλλὰ Ξένη (Aliena).

ΡΟΖΑΑ. Πῶς σοῦ φαίνεται; ἡ ἰδέα νὰ δοκιμάζωμεν νὰ κλέψωμεν ἐκ τῆς ἀλλῆς τοῦ πατρὸς σου τὸν γελωτοποιόν, δὲν θὰ ἦτο προηγορία τοῦ ταξιδίου μας;

ΚΕΑ. Τὸν κότμον ὅλον θὰ διήρχετο μετ' ἐμοῦ. Ἄφες με νὰ τὸν προσελκύω μὲ τὸ μέρος μας. Ὑπάρχωμεν νὰ συλλέξωμεν τοὺς ἀδύμκοντας καὶ τὴν περιουσίαν ἡμῶν, νὰ προνοήσωμεν περὶ τοῦ κατὰλληλοτέρου χρόνου καὶ τρόπου ὅπως ἀποφύγωμεν τὴν κατὰδίωξιν ἣτις θὰ ἐπακολουθήσῃ, τὴν φυγὴν ἡμῶν. Φαίνεται ἀπέλθωμεν τώρα εἰς τὴν ἐλευθερίαν, καὶ ἔχῃ εἰς τὴν ἐξορίαν (ἐξέρχονται).

ΠΡΑΞΙΣ ΔΕΥΤΕΡΑ

ΣΚΗΝΗ Α'.

Τὸ δάσος τῆς Ἀρδουέννης

Εἰσέρχεται ὁ ΔΟΥΞ μετὰ τοῦ ΑΜΙΕΝΣ καὶ δύο ἢ τριῶν εὐπατριδῶν πάντες ἐνδεδυμένοι ὡς κυνηγῆ.

ΔΟΥΞ Λοιπὸν φίλοι καὶ ἐν ἐξορίᾳ ἀδελφοί, δὲν κατέστησεν ἡ γηραιὰ συνήθεια τὸν βίον τοῦτον ἡδύτερον παρὰ τὴν ἐπίπλοστον λαμπρότητα; Ἐὰν δάτη ταῦτα, δὲν ἔχουσι ὀλιγωτέρους κινδύνους τῆς φθονερᾶς ἀλλῆς; Ἐδῶ μόνον τὴν τιμωρίαν τοῦ Ἀδᾶμ κίεθκνόμεθα, τῆς μεταβολᾶς τῶν ὥρων τοῦ ἔτους, ὡς τὸ παγετῶδες δῆγμα, καὶ τὴν ἀγριότητα τῶν χει-

1 Churlish chiding ἀγρίαν, τραχεῖαν βοήν.

μερίων ἀνέμων, οἵτινες ὁμῶς ὅταν μὲ δάκνωσι ἢ πνέουσιν κατὰ τοῦ σώματος μου, οὕτως ὥστε νὰ φρίττω ἐκ τοῦ ψύχους, ἐγὼ τότε λέγω μειδιδῶν. «Αὐτὸ δὲν εἶνε κολκακεία». Οὗτοι εἰσι εἰλικρινεῖς σύμβουλοι οἵτινες μοὶ λέγουσιν καθ' ἑκάστην τὴν εἰρήνην. Γλυκὺς εἶνε δὲ καὶ πρὸς τῆς δυσπραγίας ἡγίς, ὡς δασυειδής, καὶ ἰοδόλος φρύνας φέρει πρὸς τὴν ἀδύναμιν ἐπὶ τῆς κεφαλῆς. Ὁ βίος ἡμῶν οὗτος ἀπληλκυσμένος ὢν τῆς τύχης τῶν πόλεων, εὐρίσκει ῥήτορας εἰς τὰ δένδρα, βιβλίους εἰς τοὺς ῥύακας, λόγους εἰς τοὺς λίθους, καὶ πανταχοῦ τὸ καλόν. Δὲν ἤθελον νὰ μεταβάλω αὐτόν.

ΑΜΙΕΝΣ Εὐτυχής ἡ ἐξοχότης σου, δυναμένη, νὰ ἐρμηνεύῃ τὴν τραχύτητα τῆς τύχης δι' ἐκφράσεων οὕτω μετρίων καὶ ἡρέμων.

ΔΟΥΞ Λοιπὸν θὰ ὑπάγωμεν, νὰ κυνηγῇσωμεν ἄγρια ζῶα; Καὶ ὁμῶς λυποῦμαι ὅτι τὰ δυστυχῆ ποικιλότριχα ζῶα, οἱ πολῖται τῆς ἐρήμου τρυφῆς, νὰ καταδιώκωνται ἐντὸς αὐτῆς τῆς χώρας τῶν, καὶ τὰ στρογγύλα τῶν ἰσχύων νὰ καθαιμάττωνται ὑπὸ βελῶν ὀξέων.

Α' ΕΥΠΑΤΡΙΔΗΣ Τῷ ὄντι ἄρχων, καὶ ὁ μελαγχολικὸς Ἰάκωβος λυπεῖται διὰ τοῦτο, καὶ ὁμνύει ὅτι ὡς πρὸς τοῦτο εἶσαι ἀδικώτερος καὶ τοῦ ἀδελφοῦ σου ὅστις σὲ ἐξώρισε. Σήμερον ὁ λόρδος Ἀμίενς καὶ ἐγὼ ἐπορεύθημεν κρυφίως ὀπισθὲν τοῦ, ἐν ᾧ ἦτο ἐξηπλωμένος ὑπὸ δρυὸς ἥς αἱ γηραιαὶ ῥίζαι εἰσχωροῦσιν εἰς τὸν ῥύακα ὅστις ῥέει πρὸς τὸ δάσος. Αὐτοῦ δυστυχῆς καὶ πληνηθεῖσα ἔλαφος τρωθεῖσα ὑπὸ βέλους κυνηγοῦ ἦλθεν ἵνα ἐκπνεύσῃ, καὶ τῇ ἀληθείᾳ, τοιούτου στεναγμοῦς ἐξέπεμπεν, ὃ ἄρχων, τὸ ταλαίπωρον ζῶον, ὥστε τὸ δερμάτινον ἔνδυμά του ἐνετείνετο μέχρι διαρρήξεως. Οἶκτον δὲ διήγειρον τὰ θηλερὰ δράκρυα ἅτινα κατέπιπτον πρὸς τὴν ἀθώαν ῥίνα του. Οὕτω δὲ τὸ ἄτυχές τοῦτο τριχωτὸν ζῶον, ὅπερ μετὰ προσοχῆς παρετήρει ὁ μελαγχολικὸς Ἰάκωβος, ἵστατο ἐπὶ τῆς ὀχθῆς τοῦ ὀρητικοῦ ῥύακος, αὐξάνον αὐτὸν διὰ τῶν δακρύων.

ΔΟΥΞ. Ἀλλὰ τί εἶπεν ὁ Ἰάκωβος; Δὲν ἠθικολόγηται ἐπὶ τοῦ θεάματος τούτου;

Α' ΕΥΠΑΤΡΙΔΗΣ. Ὡ νά, κατὰ μυρίους τρόπους. Πρῶτον, βλέπων τὰ δάκρυα νὰ ῥέωσιν εἰς τὸν ῥύακα, ὅστις δὲν εἶχεν ἀνάγκην αὐτῶν εἶπε: «Δυστυχῆς ἔλαφος, κάμνεις τὴν διαθήκην σου ὅπως οἱ ἄνθρωποι, αὐξάνεις τὴν περιουσίαν ἐκείνου ὅστις ἔχει ἤδη πολλά. Ἐπειτα βλέπουσα αὐτὴν ἐγκαταλειμμένην ὑπὸ τῶν μεταξοφόρων φίλων της». Ἡ δὲ δρυὸς εἶπε: ἡ δυστυχία διασκορπίζει τὴν πλήμμυρα τῶν φίλων. Μετ' ὀλίγων ἀγέλη ἀμερίμων καὶ χορτασμένων ἐλάφων παύεται παρ' αὐτὴν πηδῶσα, χωρὶς μηδεμίαν νὰ σταθῇ νὰ τὴν χειρετίσῃ. «Ναὶ λέγει ὁ Ἰάκωβος» Φύγετε παχεῖς καὶ καλοθρεμμένοι πολῖται. Τοιαύτη ἀκριδῶς εἶνε ἡ συνήθεια: δικτὶ νὰ ῥίψητε βλέμμα πρὸς τὸν δυστυχῆ καὶ συντετριμμένον τοῦτον χρεωκόπον; Τοιοῦτοτρόπως δὲ διαπερᾷ διὰ τῆς δορυμνάτης σατύρας τοῦ, καὶ πολῖται καὶ αὐλικοὺς καὶ χωρικοὺς, καὶ αὐτὸν ἀκόμη τὸν

βίον ἡμῶν, δυνάων ὅτι εἴμεθα ἀληθεῖς ἄρπαγες, τύρκννοι, καὶ ἔτι χειρόν, ὡς ἐκφροβίζοντες τὰ ζῶα καὶ φονεύοντες αὐτὰ ἐν αὐτῇ τῇ γενεθλίῳ χώρῃ των.

ΔΟΥΞ. Καὶ τὸν ἀφήκατε εἰς τοὺς συλλογισμοὺς τούτους.

Β' ΕΥΠΑΤΡ. Ναί, ἄρχων, κλκίνοντα καὶ φιλοσοφοῦντα ἐπὶ τῆς ἐλολυζούσης ἐλάφου.

ΔΟΥΞ. Δεξάτέ μου τὸ μέρος. Μοὶ ἀρέσκει νὰ τὸν συναντῶ οὕτω δύσθυμον, διότι τότε εἶνε μεστὸς ὀρθῶν σκέψεων.

Α' ΕΥΠΑΤΡ. Σὲ ὀδηγῶ ἀμέσως πρὸς αὐτόν. (Ἐξέρχονται.)

ΣΚΗΝΗ Β'

Δωμάτιον ἐν τοῖς ἀνακτόροις.

Ἐισέρχεται ὁ ΔΟΥΞ ΦΡΙΑΔΕΡΙΚΟΣ μετὰ τῶν λόρδων.

ΔΟΥΞ ΦΡ. Εἶνε δυνατόν νὰ μὴ τοὺς εἶδε κανεὶς; Ἀδύνατον! ἄχρεστοί τινες τῆς αὐλῆς μου εἶνε συνένοχοι καὶ συνεννοημένοι μετ' αὐτῶν.

Α' ΛΟΡΔΟΣ. Δὲν ἤκουσα νὰ τὴν εἶδε τις. Αἱ θαλαμηπόλοι αἵτινες τὴν ὑπηρετοῦν, τὴν εἶδον κατκκλινομένην, ἀλλὰ λίαν πρωτὶ εὖρον τὴν κλίνην ἄνευ τῆς κυρίας των.

Β' ΛΟΡ. Ὁ πανοῦργος ἐκεῖνος γελωτοποιῶς, ἄρχων μετὰ τοῦ ὁποίου ἐγέλα τόσον συχνὰ ἡ ὑμετέρα ὑψηλότης, ἀπουσιάζει ἐπίσης. Ἡ Ἐσπερίκ, ἡ θερχπκινὴς τῆς πριγκιπίτσας, ὁμολογεῖ ὅτι ἤκουτε κρύφα τὴν θυγατέρα σου καὶ τὴν ἐξαδέλφην της, ἐπικινούσας πολὺ τὴν δεξιότητά καὶ τὴν χάριν τοῦ πκλκιστοῦ ἐκεῖνου ὅστις κατέβηκεν ἐσχάτως τὸν νευρώδη Κάρολον, φρονεῖ δὲ ὅτι, ὅπουδὴποτε καὶ ἀν μετίβηταν, ὁ νέος ἐκεῖνος θὰ εἶνε βεβκίως μετ' αὐτῶν.

ΔΟΥΞ ΦΡ. Ζητήσατε τὸν γεννάδαν πκρὰ τῷ ἀδελφῷ του· ἂν εἶνε ἀπὼν, ὀδηγήσατε πρὸς με τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ· θὰ τὸν ἀναγκάσω νὰ τὸν εὕρῃ. Πράξάτέ το ἀμέσως, καὶ μὴ χκλκρώσητε τὰς ἐρεῦνας, πρὶν ἢ μοὶ ἐπακφέρητε τὰς τρελλὰς τκύτας δραπέτιδας. (Ἐξέρχονται.)

ΣΚΗΝΗ Γ'.

Ἐνώπιον τῆς οἰκίας τοῦ Ὀλιβιέρου.

Ἐισέρχονται ὁ ΑΔΑΜ καὶ ὁ ΟΡΑΑΝΔΟΣ συναντώμενοι.

ΟΡΑΑΝ Ποῖος εἶνε;

ΑΔΑΜ Πῶς! ὁ μικρὸς μου ἀφέντης; ὦ καλέ, ὁ ἀγαπητέ μου κύριε! ὦ ζωντανὴ εἰκόνα τοῦ γέρο Σιρ Ρολάνδου! Τί, τί κάνεις ἐδῶ; Διὰ τί νὰ εἶσαι ἐνάρετος; διὰ τί νὰ σὲ ἀγαπᾷ ὁ κόσμος; διὰ τί νὰ εἶσαι εὐγενῆς, δυ-

νατός, καὶ ἀνδρεῖος ; διατί νὰ κάμῃς τὴν ἀνοητίαν νὰ νικήσῃς τὸν χειρ-
δύναμον¹ παλαιστὴν τοῦ ἰδιοτρόπου δουκὸς ; Ἡ δόξα σου ἐφθασεν εἰς τὸ
ἵσπτι πολὺ προσητερά σου. Δὲν ἤξεύρεις ἀφέντη, ὅτι εἰς μερικοὺς ἀνθρώπους
τὰ προτερήματά των γίνονται ἐχθροὶ των ; Τὸ ἴδιον παθίνεις. Αἱ ἀρεταί
σου, καλὲ ἀφέντη, εἶνε διὰ σέ ἱεροὶ καὶ ἅγιοι προδόται. Ὡ τί κόσμος εἶνε
αὐτός, ὅπου τὰ λαμπρὰ προτερήματα φερμακεύουν ἐκεῖνον ὅπου τὰ ἔχει !

ΟΡΑΑΝ. Διατί, τί συμβαίνει ;

ΑΔΑΜ. Ὡ δυστυχισμένε νέε ! Μὴ πετήτης τὸ πόδι εἰς τὸ ἵσπτι τοῦτο
ὑποκάτω ἀπ' αὐτὴν τὴν στέγην κατοικεῖ ὁ ἐχθρὸς τῶν προτερημάτων σου
Ὁ ἀδελφός σου. — Ὅχι, ὅχι ἀδελφός ; καὶ ὅμως ὁ υἱός — οὔτε ὁ υἱός, δὲν
θὰ τὸν ὀνομάσω υἱὸν ἐκείνου τὸν ὁποῖον ἤθελα τῶρα νὰ ὀνομάσω πατέρα
του — ὁ ἀδελφός σου ἤκουσε τοὺς ἐπκίνους σου, καὶ σκοπεῖ ἀπόψε νὰ
καύσῃ τὸ ἵσπτι ὁποῦ πληγιάζεις, καὶ σὲ μαζὶ. Ἄν τοῦτο ἀποτύχῃ, θὰ
εὔρῃ ἄλλον τρόπον νὰ σὲ ἐξολοθρεύσῃ. Ἡκούτε κρυφὰ τὰ σχέδιά του.
Τὸ μέρος τοῦτο δὲν εἶνε κατοικία τὸ ἵσπτι αὐτὸ εἶνε σφραγὶς, νὰ τὸ
φοβῇσαι καὶ νὰ τὸ ἀποστρέφῃσαι. Μὴ ἔμβῃς μέσα.

ΟΡΑΑΝ. Διατί, ποῦ θέλεις νὰ ὑπάγω Ἀδάμ ;

ΑΔΑΜ. Ὅπου θέλεις, ἀλλὰ μὴ ἔλθῃς ἐδῶ.

ΟΡΑΑΝ. Πῶς, μὲ θέλεις νὰ ὑπάγω νὰ ψωλοῦμαι, ἢ κρατῶν εἰς χεῖ-
ρας χυδαῖον καὶ φαῦλον ξίφος νὰ παρίζωμαι τὰ πρὸς τὸ ζῆν ληττεύων τοὺς
πικροδίττας ; Αὐτὸ εἶνε τὸ μόνον κατάργιόν μου, δὲν ἔχω τί ἄλλο νὰ πρὶ-
ξω καὶ ὅμως δὲν θὰ τὸ πρὶξω, ὅτι δήποτε μοῦ συμβῇ. Θὰ προτιμήσω νὰ
ὑποστῶ τὴν κακεντρέχειαν ἐκφύλου φύσεως καὶ αἰμαχαιροῦ ἀδελφοῦ.

ΑΔΑΜ. Μὴ τὸ κάμῃς αὐτό. Ἐχω πεντακοσίους κορώνες, τοὺς μικροὺς
μισθοὺς ὁποῦ οἰκονόμησα εἰς τὴν ὑπηρεσίαν τοῦ πατρὸς σου, καὶ ἔδωκα
κατὰ μέρος διὰ τὴν συντηρησίν μου, ὅταν τὸ γεροντικόν μου σῶμα δὲν θὰ
μοῦ συγχωρῇ πλέον νὰ ἐργάζωμαι, καὶ ὅταν ὡς γέρον περιφρονημένος
θὰ εἴμαι περπαταμένος εἰς καμνιὰ γωνιά. Λάβε τα, καὶ ἄς μὲ γηροκο-
μήτῃ ἐκεῖνος ὁποῦ τρέφει τὰ μικρὰ κοράκια, καὶ φροντίζει διὰ τὰ σπουρ-
γίτια ! Νὰ τὰ χρήματα σοῦ τὰ δίδω. Ἐχε με ὑπηρετὴ σου. Ἄν καὶ
φαίνωμαι γέρον, εἶμαι ὅμως δυνατός καὶ τὸ λέει ἡ καρδιά μου, διότι ποτὲ
δὲν ἐμεταχειρίσθηκα εἰς τὴν νεότητά μου ἀπὸ τὰ ποτὰ ἐκεῖνα ὁποῦ ἐρε-
θίζουν τὸ αἷμα, οὔτε ἐζήτησα χωρὶς ἐντροπὴν τὰς ἡδονὰς ἐκεῖνας ὁποῦ
ἀδυνατίζουν καὶ περκαλύουν τὸ σῶμα. Τὸ γῆρας μου λοιπὸν εἶνε ὡς χει-
μῶν δρυμὺς, παγερὸς, ἀλλὰ ζωογόνος ; πάρε με μαζὶ σου. Εἰς ὅλας σου τὰς
ἐργασίας καὶ ἀνάγκας θὰ σὲ ὑπηρετήσω ὡς νὰ ἦμην νεώτερος.

¹ The bonny priser ἐν τῇ πρώτῃ ἐκδόσει γράφεται «bonnie», εἰς δὲ τὰς ἄλλας bonny. Ὁ Warburton μετέθελε τὴν γραφὴν εἰς «bony». Ἀλλ' εἰ καὶ παραδέχεται τὴν γραφὴν ταύτην ὁ Dyce ἐπὶ τῷ λόγῳ ὅτι ἐν τῇ προηγουμένῃ σκηνῇ ὁ Κάρολος ὀνομάζεται νεωρώδης «Sineewy», οὐχ' ἦτον εἶνε ἀμφίβολον ἂν ἐπὶ Σαίξπηρ τὸ bony ἐσήμανε τὸν χονδρακόκαλον καὶ ὑστερόν, ἢ τὸν ἰσχνόν. «Wright»

ΟΡΑΑΝ. Πόσον καλῶς ὦ καλὲ γέρον, ἐκπροσωπεῖς τοὺς πιστοὺς ἐκείνους ὑπηρέτας τῶν ἀρχαίων χρόνων, οἵτινες ἐμύχθουν χάριν τοῦ καθήκοντος καὶ ὄχι χάριν τῆς ἀμοιβῆς. Δὲν εἶσαι κατὰ τὰ σημερινὰ ἤθη· σήμερον πάντες μαχθοῦσι μόνον χάριν προαγωγῆς, σθέννυται δὲ ὁ ζήλος αὐτῶν εὐθύς ἀφοῦ ἐπιτύχωσι τοῦ σκοποῦ των. Ἀλλὰ, ὦ δούτηνε γέρον, καλλιεργεῖς δένδρον σκπρὸν, ὕπερ οὐδὲ ἐν ἄνθος δύνεται νὰ σοὶ παράσχη εἰς ἀμοιβὴν τῶν κόπων καὶ τῆς καλλιεργείας σου. Ἀλλ' ὅμως ἐλθέ· θ' ἀπέλθωμεν ὁμοῦ, καὶ πρὶν ἢ διαπνῆσθαι τοὺς μισθοὺς τῆς νεότητός σου, θάμης παρυσιασθῇ τὰ πεινρὰ μὲν ἀλλ' ἀτάραχος βίος.

ΑΔΑΜ. Ἐμπρὸς ἀφέντη· θὰ σὲ ἀκολουθήσω μὲ πίστην καὶ εἰλικρίνειαν μέχρι τῆς τελευταίας μου πνοῆς. Ἀπὸ δέκα ἐπτὰ χρόνων ἕως τώρα ὅπου εἶμαι σχεδὸν ἀγδοῦντα, ἔζησα πάντοτε ἐδῶ, ἀλλὰ τώρα ὄχι πλέον ἐδῶ. Εἰς ἡλικίαν δέκα ἐπτὰ χρόνων πολλοὶ ζητοῦσι τύχην, εἰς ἡλικίαν ὅμως ἀγδοῦντα εἶνε πολὺ ἀρχαί. Καὶ ὅμως ἡ καλλιτέρα ἀμοιβὴ τῆς τύχης εἶνε διὰ μένα, ν' ἀποθάνω ἡσυχῶς, καὶ νὰ μὴ μείνω ὀρειλότης τοῦ ἀφέντη μου. (ἐξέρχονται.)

ΣΚΗΝΗ Δ'.

Τὸ δάσος τῆς Ἀρδουέννης

Εἰσέρχ. ἡ **ΡΟΖΑΛΙΝΔΑ** ὡς Γανυμήδης ἡ **ΚΕΛΙΑ** ὡς Ἀλιένη (Ξένη), καὶ ὁ **ΓΕΛΩΤΟΠΟΙΟΣ**

ΡΟΖΑΛΙΝΔΑ ὦ Ζεῦ, πόσον κατεπεπλημέναι εἶνε αἱ ψυχικαί μου δυνάμεις.

ΓΕΛΩΤΟΠΟΙΟΣ. Δὲν μὲ μέλλει διὰ τὰς ψυχικάς μου δυνάμεις, ἀρκεῖ μόνον νὰ βρυστοῦν τὰ πόδια μου.

ΡΟΖΑΛ. Ἡμῶν σχεδὸν διατεθειμένη νὰ καταισχύνω τὸ ἀνδρικόν μου ἔνδυμα καὶ νὰ κλαύσω ὡς γυνή, ἀλλ' εἶνε ἀνάγκη νὰ ἐγκαρδιώσω τὸ ἀσθενέστερον σεῦρος, ἡ δὲ ἀνδρική στολή πρέπει νὰ δεικνύεται ὀκρᾶλῆα πρὸς τὸν γυναικεῖον χιτῶνα· θάρρει λοιπὸν, προσφιλῆς Ἀλιέναι.

ΚΕΛΙΑ. Ὑποφέρε με σὲ παρκαχλῶ· δὲν δύναμαι νὰ προχωρήσω.

ΓΕΛΩΤ. Ὅσον τὸ κατ' ἐμὲ εἶχα καλλίτερα νὰ σὲ ὑποφέρω παρὰ νὰ σὲ φέρω, καὶ ὅμως δὲν θὰ ἐβόσταζα σταυρὸν ἂν σὲ ἔφερα, διότι νομίζω ὅτι δὲν ἔχεις χρήματα (ταχυροῦς) εἰς τὸ πουγγί σου. 1

ΡΟΖΑΛ. Ἴδού τὸ δάσος τῆς Ἀρδουέννης.

ΓΕΛΩΤ. Νὰ με τώρα εἰς τὴν Ἀρδουέννην· τί τρελλὸς ποῦ εἶμαι· ὅταν ἤμην εἰς τὸ ἄσπίτι ἤμην εἰς καλλίτερον μέρος· ἀλλὰ οἱ ταξιδιωταὶ πρέπει νὰ εἶνε εὐχρησθημένοι.

ΡΟΖΑΛ. Ἔσο λοιπὸν, φίλε μου.

1 Τὸ ἔργον νομίσματα τῆς Ἑλισάβετ ἔφερον σταυρὸν ἐπὶ τοῦ ἑνὸς μέρους.

Εισέρχονται ὁ ΚΟΡΙΝΝΟΣ καὶ ὁ ΣΙΑΒΙΟΣ

Ἴδὲ ποῖος ἔρχεται· νέος καὶ γέρον βεβουλισμένοι εἰς συνομιλίαν.

ΚΟΡΙΝ. Μὲ αὐτὸν τὸν τρόπον θὰ τὴν κάμης νὰ σὲ περιφρονῇ πάντοτε.

ΚΕΛ. Ἄν ἤξευρες Κόριννε πόταν τὴν ἀγαπῶ!

ΚΟΡ. Μαντεύω ἐν μέρει, διότι κ' ἐγὼ ἠγάπησα ἄλλοτε.

ΣΕΛ. Ὅχι. Κόριννε, ὡς γέρον δὲν εἴμπορεῖς νὰ μαντεύσῃς, καὶ ἂν ἀκόμη εἰς τὴν νεότητά σου ἦτο ὁ πιστότατος ἔραστής, ὅστις ἐστέναι ποτε ἐπὶ τοῦ νυκτερινοῦ προσκεφαλίου του. Ἄν ὁ ἔρως σου ἦτο ποτὲ ὁμοῖος μὲ τὸν ἰδικόν μου — εἶμαι δὲ βέβαιος ὅτι δὲν ἠγάπησες ποτε ἄνθρωπος ὅπως ἐγώ — εἰπέ μου εἰς πόσας γελοίας πράξεις σὲ παρέσυρε τὸ πάθος σου;

ΚΟΡ. Εἰς μυρίας τὰς ὁποίας ἐλησμόνησα.

ΣΕΛ. Ὡς τότε δὲν ἠγάπησες; ἐξ ὅλης ψυχῆς! Ἄν δὲν ἐνθυμεῖται καὶ τὴν μικροτέραν τρέλλαν εἰς τὴν ὁποίαν σὲ παρέσυρεν ὁ ἔρως σου, δὲν ἠγάπησες. Ἄν δὲν ἐκάθισες, ὅπως τώρα ἐγώ, κουράζων τοὺς ἀκροατάς σου μὲ τοὺς ἐπαίνους τῆς ἐρωμένης σου, δὲν ἠγάπησες. Ἄν δὲν ἔφυγες ἀποτόμως ἀπὸ συνναστροφῆν ὅπως τώρα τὸ πάθος μου μὲ ἀνγκάζει νὰ κάμνω, δὲν ἠγάπησες. Ὡ Φοίβη, Φοίβη, Φοίβη!

ΡΟΖ. Ὡς τὸν δυστυχῆ ποιμένι! ἐνῶ σὺ ἀνέξεις τὴν πληγὴν σου, ἡσθάνθην κατὰ κακὴν τύχην πονοῦσαν καὶ τὴν ἰδικήν μου.

ΓΕΛΩΤ. Καὶ ἐγὼ τὴν ἰδικήν μου. Ὅτ' ἦμην ἐρωτευμένος, ἐνθυμοῦμαι ὅτι ἔσπασα τὸ σπχθί μου ἐπάνω σὲ μίαν πέτρα καὶ τῇ; εἶπα ὅτι τὴν δέρνω διὰ νὰ μάθῃ ἄλλη φορὰ νὰ πηγκίνη εἰς τὴν Γικυν οὐλάν τὴν γελαστήν· ἐνθυμοῦμαι ὅτι ἐρίλητα τὸν κόπανόν της καὶ τοὺς μαστοὺς τῆς ἀγελάδος τοὺς ὁποίους εἶχον ἀμέλξει τὰ εὐμορφα σχατμένα χέρια της· ἐνθυμοῦμαι ὅτι ἀντὶ ἐκείνης ἐθώπευτα μὲ πισελοπλεξύδα ἀπὸ τὴν ὁποίαν ἐπῆρα δύο λοβούς· τοὺς ἔδωκα εἰς αὐτήν, καὶ τῇ; εἶπα μὲ τὰ δάκρυα εἰς τὰ μάτια. Φορεσέ τους πρὸς χάριν μου. Ἡμεῖς οἱ ἀληθεῖς ἐραστικὶ ὑποκείμεθα εἰς παρὰδόξους ἰδιοτροπίας· ἀλλ' ὅπως πᾶν εἶνε θνητὸν ἐν τῇ φύσει, τοιοῦτοτρόπως εἶνε θνητὴ καὶ ἡ τρέλλα πάσης φύσεως ἐρωτευμένης.¹

ΡΟΖΑΛ. Ὅμιλεῖς φρονιμώτερον παρ' ὅσον σὺ αὐτὸς νομίζεις.

ΓΕΛΩΤ. Τότε μόνον θὰ καταλάβω τὴν εὐφυΐαν μου ὅταν σκοντάψω ἐπάνω της καὶ συντρίβω τὰ ὀστέα τῆς κνήμης μου.

ΡΟΖ. Ζεῦ, Ζεῦ! Τὸ πάθος τοῦ ποιμένου τούτου εἶνε κατὰ τὸ ἰδίωμα μου.

¹ But as all is mortal in nature, so all nature in love is mortal in folly. Ἡ κατὰ λέξιν μετάφρασις τοῦ χωρίου τούτου ἔχει ὡς ἑξῆς: Ἄλλ' ὅπως πᾶν εἶνε θνητὸν ἐν τῇ φύσει οὕτω καὶ πᾶσα ἐρώσα φύσις εἶνε θνητὴ ἐν τῇ τρέλλῃ. Ὁ Johnson φρονεῖ ὅτι τὸ mortal in folly σημαίνει ἐνταῦθα τὴν ὑπερβολικὴν τρέλλαν. Ὁ δὲ Schmidt ἐν τῇ Σαίξπηρειᾳ αὐτοῦ λεξικῷ λέγει ὅτι ὡς τὸ mortal σημαίνει ἀνθρώπινον ἐνταῦθα, ἥτοι οὕτω καὶ πᾶσα ἐρώσα φύσις εἶνε ἀνθρωπίνως τρελλή.

ΓΕΛΩΤ. Καὶ τὸ ἰδικόν μου· ἀλλὰ εἰς ἐμὲ ἀρχίζει κάπως νὰ ξυνίζῃ.

ΚΕΛ. Σὰς παρακαλῶ ὡς ἐρωτήστη εἰς ἐξ ὑμῶν τὸν ἄνθρωπον ἐκεῖνον, ἂν ἀντὶ χρημάτων δύναται νὰ μᾶς δώσῃ ἐλίγην τροφήν. Λιποθυμῶ.

ΓΕΛΩΤ. Ἔ, σύ, βλάχε.

ΡΟΖΑΛ. Σιώπα, τρελλέ· δὲν εἶνε συγγενής σου.

ΚΟΡ. Ποῖος φωνάζει;

ΓΕΛΩΤ. Καλλίτεροί σου.

ΚΟΡ. Ἀλλέως, θὰ ἦσεν πολὺ δυστυχεῖς.

ΡΟΖ. Σιώπα λέγω. Καλὴ ἰσπέρα φίλε μου.

ΚΟΡ. Καλὴ ἰσπέρα κομψέ κύριε· καλὴ ἰσπέρα σ' ὅλους σας.

ΡΟΖ. Σὲ παρακαλῶ βοσκέ, ἂν τὰ καλὰ λόγια ἢ τὰ χρήματα δύνανται νὰ μᾶς προμηθεύωσι κατὰλυμα εἰς τὴν ἔρημον ταύτην, ὁδηγήσέ μας εἰς μέρος ὅπου νὰ ἡμπορέσωμεν νὰ εὕρωμεν ἀνάγκυσιν καὶ τροφήν. Ἡ κόρη αὕτη εἶνε τόσον κατὰβεβλημένη ἐκ τῆς ὁδοιπορίας, ὥστε ἔχει ἀπόλυτον ἀνάγκην βοηθείας.

ΚΟΡ. Τὴν λυποῦμαι, ὥραϊς μου κύριε, καὶ δι' αὐτὴν μᾶλλον παρὰ δι' ἐμὲ, θὰ ἐπεθύμουν νὰ μοῦ ἐπέτρεπεν ἡ τύχη νὰ τὴν βοηθήσω· ἀλλὰ εἶμαι βοσκὸς ἄλλου καὶ δὲν κουρεύω τὰ πρόβατα τοῦ βόσκου. Ὁ αὐθέντης μου εἶνε φιλάργυρος, καὶ δὲν ζητεῖ νὰ κερδίσῃ τὴν βασιλείαν τῶν οὐρανῶν διὰ τῆς φιλάνθρωπίας. Ἐκτὸς τούτου, ἡ καλύβη, τὰ πρόβατά του καὶ αἱ βοσκαὶ του, πωλοῦνται, καὶ ἔνεκα τῆς ἀπουσίας του, δὲν ὑπάρχει τίποτε εἰς τὴν σπάνη μας διὰ νὰ φάγητε· ἔλθετε νὰ ἴδῃτε ὅ,τι εἶνε, καὶ πρὸς χάριν μου θὰ σὰς δεχθοῦν πολὺ καλὰ.

ΡΟΖ. Ποῖος θὰ ἀγοράσῃ τὰ πρόβατα καὶ τὰς βοσκὰς του;

ΚΟΡ. Ὁ νέος ἐκεῖνος βοσκὸς τὸν ὁποῖον εἶδατε ἐδῶ πρὸ ἐλίγου, καὶ ὁ ὁποῖος ὀλίγον φροντίζει δι' ἀγορὰς τώρα.

ΡΟΖ. Ἄν δὲν ἀντιβαίνει εἰς τὴν τιμιότητα, σὲ παρακαλῶ νὰ ἀγοράσῃς τὴν καλύβην, τὰς βοσκὰς καὶ τὰ πρόβατα· ἡμεῖς θὰ σοὶ δώσωμεν τὰ ἀνγκυαῖα χρήματα διὰ τὴν ἀγοράν.

ΚΕΛ. Καὶ θὰ σοῦ αὐξήσωμεν τὸν μισθόν. Μοῦ ἀρέσκει τὸ μέρος καὶ εὐχαρίστως θὰ διέτριβον ἐν αὐτῷ.

ΚΟΡ. Τὸ πρᾶγμα πωλεῖται, χωρὶς ἀμφιβολίαν. Ἐλθετε μαζί μου, καὶ ἂν, ἀφοῦ λάβωμεν τὰς ἀναγκαῖας πληροφορίες, εὐχαριστηθῇτε ἀπὸ τὴν γῆν, τὸ εἰσόδημα, καὶ τὸν τρόπον τῆς ζωῆς, θὰ εἶμαι πιστότατος θεράπων σας, καὶ θὰ τὸ ἀγυράσω ἀμέσως μὲ τὰ χρήματά σας. (Ἐξέρχονται).

ΣΚΗΝΗ Ε΄

Τὸ δάσος

Εἰσέρχεται ὁ ΑΜΙΕΝΣ μετὰ τοῦ ΙΑΚΩΒΟΥ καὶ τινῶν ἄλλων.

Ἄσμα.

ΑΜΙΕΝΣ.

Ὅποιος θέλει ἀπὸ κάτω ἀπὸ δένδρα θροσπερὰ
 ξαπλωμένος νὰ περάσῃ τὸν καιρὸ τοῦ μετὰ χαρὰ,
 τραγουδώντας μὲ τοῦ δάσους τὰ πουλάκια, ὅς ἐλθῇ.
 Ἄ! ἐδῶ ἐχθρὸ δὲν ἔχει ἄλλονε νὰ φοβηθῇ,
 πρὶν μόνον τὸ χειμῶνα· ἔ, ποῖος θέλει νὰ ἐλθῇ;

ΙΑΚΩΒΟΣ. Ἐξ ακολούθει, ἔξ ακολούθει σὲ παρακαλῶ.

ΑΜΙΕΝΣ. Θὰ σὲ κάμῃ μελγχολικόν, κύριε Ἰάκωβε.

ΙΑΚΩΒ. Τότῳ τὸ καλλίτερον. Ἐξ ακολούθει σὲ παρακαλῶ, ἔξ ακολούθει.

Ὅπως ἡ λατὶς ἐκρυῖξ τὸ ῥόν, οὕτω κ' ἐγὼ δύναμαι νὰ ἐκρυῖξω με-
 λγχολίαν ἐκ τοῦ ἔσμουτος. Ἐξ ακολούθει σὲ παρακαλῶ, ἔξ ακολούθει.

ΑΜ. Ἡ φωνή μου εἶνε βρυγχυή· ἤξεύρω ὅτι δὲν δύναμαι νὰ σὲ τέρψω.

ΙΑΚΩΒ. Δὲν σοῦ ζητῶ νὰ μὲ τέρψῃς· σὲ παρακαλῶ νὰ τραγωδήσῃς.
 Ἐμπρός, ἀκόμη μίαν στροφὴν· δὲν τὰς ὀνομάζετε στροφάς;

ΑΜ. Ὅπως θέλεις, κύριε Ἰάκωβε.

ΙΑΚΩΒ. Ἄ, δὲν μὲ μέλλει διὰ τὸ ὄνομά των· δὲν μοὶ χρεωστοῦπι τί-
 ποτε. Θὰ τραγωδήσῃς;

ΑΜ. Μᾶλλον κατ' ἀπείτησίν σου πρὶν πρὸς ἰδικήν μου τέρψιν.

ΙΑΚΩΒ. Καλὰ λοιπόν, ἔν ποτε εὐχριστήσω τινι θὰ εὐχριστήτω σέ.
 Ἀλλ' ἐκεῖνο ὅπερ καλοῦσι φιλοφρόνησιν ὁμοιάζει πρὸς συνάντησιν δύο πι-
 θήκων, καὶ ὅταν τις μὲ εὐχριστῇ ἐγκαρδίως, νομίζω ὅτι τοῦ ἔδωκα
 ὀλίγα λεπτὰ, καὶ μὲ εὐχριστεῖ ὡς ἐπαίτης. Ἐμπρός, ψάλλε· σιωπήσατε
 δὲ σεῖς οἱ μὴ τραγωδοῦντες.

ΑΜ. Καλὰ, θὰ τελειώσω τὸ ἄσμα. Ἐτοιμάσχετε τὴν τράπεζαν κύριοι.
 ὁ δούξ θὰ πῇ ὑπὸ τὸ δένδρον τοῦτο (πρὸς τὸν Ἰάκωβον). Σὲ ἐζήτει καθ'
 ὅλην τὴν ἡμέραν.

ΙΑΚ. Καὶ ἐγὼ τὸν ἀπέφυγα καθ' ὅλην τὴν ἡμέραν, δὲν μοῦ ἀρέσκει
 διότι ἀγχαπᾶ πολὺ τὰς συζητήσεις. Σκέπτομαι κ' ἐγὼ περὶ τοσούτων
 πραγμάτων ὅσων καὶ αὐτός, ἀλλ' εὐχαριστῶ τὸν Θεόν, καὶ δὲν κουχῶ-
 μαι δι' αὐτά. Ἐμπρός. Τραγωδήσον.

Ἕσσμα (πάντες ὁμοῦ).

Ὅποιος θέλει χωρὶς δόξῃ τῇ ζωῇ του νὰ χαρῇ,
ὁποιος θέλει νὰ γεμίξῃ τὴν κοιλιὰ του μ' ὅτι βρῇ,
ὁποιος θέλει, ἅς κοπιάσῃ εἰπλά μου νὰ ξαπλωθῇ·
ἂ! ἰδῶ ἔχθρὸς δὲν ἔχει ἄλλους νὰ φοβηθῇ,
παρὰ μόνο τὸ χειμῶνα· ἔ, ποῖος θέλει νὰ ἐλθῇ;

ΙΑΚ. Θὰ σοὶ ἀπκγγαίλω στίχους τινὰς τοῦ αὐτοῦ ῥυθμοῦ, τοὺς ὁποίους
ἔκχμα πρὸς πείσμα τῆς φαντασίας μου.

ΑΜ. Καὶ ἐγὼ θὰ τοὺς τραγοῦδῶ.

ΙΑΚ. Ἴδου αὐτοί:

Ἄν συμβῇ καμμιά φορὰ
ἄνθρωπος κανεὶς νὰ γείνη γαιδοῦρι μὲ οὐρά,
ὥστε ὅλα τὰ γαθὰ του μονομιᾶς νὰ τάρνηθῃ,
γιὰ νὰ κἀνῃ ὅ,τι τοῦρθη 'ς τὸ ξερὸ του, ἅς ἐλθῇ,
δοῦκδαμ, δοῦκδαμ, δοῦκδαμ
ἅς ἐλθῇ νὰ τὸν ἰδῶ·
σὰν κι' αὐτὸν τρελλοὺς θὰ εἶρῃ, ἄλλο τίποτα, ἰδῶ.

ΑΜ. Τί εἶνε αὐτὸ τὸ δοῦκδαμ.

ΙΑΚ. Εἶνε μία ἐλληνικὴ ἐπὶ κλητὶς δι' ἧς ἐλκύουσι τοὺς μωροὺς εἰς τὸν
κύκλον. Θὰ ὑπάγω νὰ κοιμηθῶ, ἂν δυνηθῶ· ἂν δὲν ἤμπορέσω θὰ σκώψω
ὅλους τοὺς πρωτογενεῖς τῆς Αἰγύπτου.

ΑΜ. Καὶ ἐγὼ θὰ ὑπάγω εἰς ἀναζήτησιν τοῦ δουκός· τὸ δεῖπνον του
εἶνε ἕτοιμον.
(εἰσέρχονται).

ΣΚΗΝΗ ΣΤ'.

Τὸ δάσος.

(εἰσέρχεται ὁ ΟΡΑΑΝΔΟΣ μετὰ τοῦ ΑΔΑΜ)

ΑΔΑΜ. Δὲν ἤμπορῶ νὰ προχωρήσω, ἀγαπητέ μου αὐθέντα· ἀποθνήσκω
ἀπὸ ἀσιτίχην· ἐδῶ θὰ πέσω, καὶ πίπτων θὰ μετρήσω καὶ τὸ μῆκος τοῦ
τάφου μου, ὕγίαινε, καλέ μου αὐθέντα.

ΟΡΑΑΝΔΟΣ. Λοιπὸν Ἀδάμ! ἐξηντλήθη ὅλον σου τὸ θάρρος; Ἐμψυ-
χώθητι· λάβε ὀλίγον θάρρος. Ἄν τὸ φοβερὸν τοῦτο δάσος περιέχῃ ἄγρια
θηρία, ἢ θὰ γίνω βορᾶ αὐτῶν, ἢ θὰ σοῦ φέρω τροφήν· ὅχι ἢ ἐξάντλησις
τῶν δυνάμεών σου, ἀλλ' ἢ φαντασία σου σὲ κάμνει νὰ νομίζῃς ὅτι εἶσαι
τόσον πλησίον τοῦ θανάτου. Λάβε θάρρος πρὸς χάριν μου. Κράτησε μακρὰν
τὸν θάνατον· θὰ ἔλθω ἀμέσως εἰς συνάντησίν σου, καὶ ἂν δὲν σοὶ φέρω
τροφὴν, τότε ἀπόθανε· ἂν ὅμως ἀποθάνῃς πρὶν ἢ ἐπιστρέψω, τότε χλευά-

ζεις τοὺς κόπους μου. Πολὺ καλὰ! βλέπω ὅτι φειδρύνεσαι, θὰ ἐπανεέλθω ταχέως. Ἀλλ' εἶσαι ἐκτεθειμένος εἰς τὸν ψυχρὸν ἄνεμον· ἐλθέ, θὰ σὲ ὀδηγήσω εἰς ἐσκεπασμένον μέρος· καὶ ἂν ἐν τῇ ἐρήμῳ ταύτῃ ὑπάρχῃ τι ζῶν, δὲν θ' ἀποθάνῃς δι' ἄλλειψιν δείπνου. Θάρρει, ἀγαπητὲ Ἀδάμ!
(ἐξέρχονται).

ΣΚΗΝΗ Ζ'.

Τὸ δάσος.

(Φράπεζα ἐστρωμένη. Εἰσέρχεται ὁ ΔΟΥΞ, Ὁ ΑΜΙΕΝΣ οἱ λόρδοι καὶ τινες ἄλλοι).

ΔΟΥΞ. Νομίζω ὅτι μεταμορφώθη εἰς κτῆνος, διότι οὐδαμοῦ δύνامي νὰ τὸν εὕρω ὑπὸ μορφὴν ἀνθρώπου.

Α' ΛΟΡΔΟΣ. Πρὸ ὀλίγου, ἄρχων, ἀπῆλθεν ἐντεῦθεν, ἦτο εὐθυμος ἀκροώμενος ἄσμενός τινος.

ΔΟΥΞ. Ἄν αὐτός, κρῖμα παρχωνεῖν, γίνῃ φιλόμουσος, τότε θὰ παύσῃ ταχέως ἡ ἀρμονία τῶν οὐρνείων σωμάτων. Ὑπαγε εἰς ἀναζήτησίν του· εἰπέ αὐτῷ ὅτι ἐπεθύμουν νὰ τῷ ὁμιλήσω.

(εἰσέρχεται ὁ ΙΑΚΩΒΟΣ).

Β' ΛΟΡΔΟΣ. Μὲ ἀπαλλάσσει τοῦ κόπου, ἐρχόμενος μόνος.

ΔΟΥΞ. Ἐ κύριε! τί βίος εἶν' αὐτός; νὰ ἀναγκάζῃς τοὺς δυστυχεῖς φίλους σου νὰ ἐκλιπαρῶσι, τὴν συνκναστροφὴν σου; Τί τρέχει, φκίνεσαι νεσαι εὐθυμος!

ΙΑΚ. Ἐνα τρελλόν, ἕνα τρελλόν! Συνήντησα εἰς τὸ δάσος ἕνα τρελλόν· τρελλόν μὲ ποικιλόστικτον ἔνδυμα. . . Ἄ τί ἄθλιος κόσμος. ¹ Ὅπως εἶνε ἀληθές ὅτι ζῶ ἐκ τῆς τροφῆς, οὕτω εἶνε ἐπίσης ἀληθές ὅτι συνήντησα ἕνα τρελλόν ἐξηπλωμένον κατὰ γῆς, ἡλιαζόμενον, καὶ διὰ καταλλήλων καὶ κομψῶν ἐκφράσεων σκώπτοντα τὴν δέσποιναν Τύχην, καὶ ὅμως ἦτο τρελλός μὲ ποικιλόχρουν ἔνδυμα. «Καλ' ἡμέρα τρελλέ» τῷ εἶπα. «Ὁχι, κύριε, ἀπεκρίθη· «Νὰ μὲ ὀνομάσῃς τρελλόν μόνον ὅταν ἡ τύχη μοὶ ἀποστείλῃ τὰ ἀγαθὰ της». ¹ Ἐστρεν ἔπειτα ἐκ τοῦ θυλακίου τοῦ ἡλιακὸν ὠρολόγιον, καὶ παρκτηρῶν αὐτὸ μὲ ἀμβλεῖς ὀφθαλμοὺς εἶπε λίαν συνετῶς «εἶνε ἡ δεκάτη ὥρα». Οὕτω, προσέθηκε, δυνάμεθα νὰ ἴδωμεν τὴν κίνησιν τοῦ κόσμου. «Πρὸ μιᾶς ὥρας ἦτον δεκάτη καὶ μετὰ μίαν ὥραν θὰ εἶνε ἐνδεκάτη»· οὕτω ἀπὸ ὥρας εἰς ὥραν, ὠριμάζομεν, ὠριμάζομεν,

¹ If there live any thing in this desert.

¹ A miserable world παρενθετικὸν ἐπιφώνημα ἀρμόζον πρὸς τὸν κυνισμόν τοῦ Ἰακώβου.

¹ Ἡ φράσις αὕτη λέγει ὁ Upton ἀναφέρεται εἰς τὴν παροιμίαν. «Fortuna favet fatuis». Ἡ τύχη εὐνοεῖ τοὺς μωροὺς. Ὁ Ray ἐν τῇ συλλογῇ τῶν ἀγγλικῶν παροιμιῶν λέγει: «Fortune favours fools, ἢ fools have the best luck». Ἡ Τύχη εὐνοεῖ τοὺς τρελλοὺς, ἢ οἱ τυχηρότεροι εἶνε οἱ τρελλοί. Wright.

καὶ ἔπειτα ἀπὸ ὥρας εἰς ὥραν, σηπόμεθα σηπόμεθα, καὶ αὐτὸ εἶνε ὅλο τὸ προκμήθι. Ὅτε ἤκουσα τὸν περὶ κληρονομήσαντον τοῦτον τρελλὸν, (mootley soul) νὰ φιλοσοφῇ τοιοῦτοτρόπως ἐπὶ τοῦ χρόνου, οἱ πνεύμονές μου ἤρχισαν νὰ κέμνουν κό, κό, κό, (κοκκύωσι) ὡς κόκορας, διὰ τὸ βαρὺ παρρηγορητικὸν τῶν τρελλῶν, καὶ ἀκκταπκώστως ἐγέλων ἐπὶ μίαν ὥραν κατὰ τὸ ὠρολόγιόν του. Τί εὐγενής, τί λαμπρὸς τρελλός! Τὸ ποικιλόχρουν φόρεμα εἶνε τὸ μόνον κατὰλληλον.

ΔΟΥΞ. Τί τρελλός εἶν' αὐτός;

ΙΑΚ. Σπουδαῖος τρελλός! Ἐνὰς ὅστις ὑπῆρξεν ἄλλοτε αὐλικός, καὶ ὅστις λέγει ὅτι ἂν αἱ κυρίαι εἶνε νέαι καὶ εὐεῖδεις, ἔχουσι τὴν ἀρετὴν νὰ τὸ ἡξεύρωσι· εἰς δὲ τὸν ἐγκέρκλόν του, ξηρὸν ὡς τὰ λείψανα διπύρων μετὰ μακρὸν τεξεῖδιον, ἔχει παρὰδόξους θήκας, ὅπου ἔχει ἐστιβασμένα πικντοῖα σχόλια, τὰ ὅποια ἐξάγει κατὰ τεμάχια. Ὡ πόσον ἐπεθύμουν νὰ ἤμην τρελλός! Ἡ φιλοδοξία μου περιορίζεται εἰς τὸ ποικιλόπικτον ἔνδυμα.

ΔΟΥΞ. Θὰ λάβῃς ἔν.

ΙΑΚ. Εἶνε τὸ μόνον ἀρμόζον εἰς ἐμέ, ¹ ἀρκεῖ μόνον νὰ καθαρίσῃς τὴν κρίτιν σου ἀπὸ τῆς ιδέας ἧτις ἐκεῖ ὡς παρὰπτον φυτὸν ἐβλάστησε, ὅτι εἶμαι φρόνιμος· πρέπει δὲ νὰ ἔχω ἐλευθερίαν καὶ πλήρη ἐξουσίαν ὡς ἡ τοῦ ἀνέμου, ἵνα ἀνεμοθέρνω οἷονδ' ἥποτε θέλω, διότι τοιοῦτον εἶνε τὸ προνόμιον τῶν τρελλῶν. Ὅσοι δὲ μάλιστα δάκνωνται ὑπὸ τῆς τρέλλας μου, ὀφείλουσι μάλιστα νὰ γελῶσι. Καὶ δικτὶ τοῦτο κύριε; Τὸ δικτὶ εἶνε τόσον ἀπλοῦν ὅσον ἡ δὴδς ἡ ἄγουτα εἰς τὴν ἐκκλησίαν τῆς ἐνορίας. Ὁ προσδοκλόμενος ὑπὸ εὐφροῦς σκώμματος τρελλοῦ, πράττει ἀνοήτως ἂν μὴ φρίνηται ἀδιαφορῶν πρὸς τὸ σκῶμα, καὶ ἂν ἔτι δηχθῇ κακίως· εἰδεμὲν, ἡ τρέλλα τοῦ φρονίμου ἀποκαλύπτεται διὰ τῶν βλεμματίων ἅτινα ὁ τρελλός ρίπτει εἰς τὴν καὶ ὡς ἔτυχε. Ἐνδύσατέ με τὸ ποικιλόπικτον ἔνδυμα, ἐπιτρέψατέ μοι νὰ λέγω ἐλευθέρως τὰς ιδέας μου, καὶ σὺς ὑπόσχωμαι νὰ καθαρίσω ἐντελῶς τὸ μεμολυσμένον σῶμα τοῦ κόσμου, ἀρκεῖ μόνον νὰ δέχηται μεθ' ὑπομονῆς τὰ φάρμακά μου.

ΔΟΥΞ. Ἀπαγε! Δύναμαι νὰ σοὶ εἶπω τί θὰ ἔπραττες.

ΙΑΚ. Ἐ, ἐπὶ τέλους, τί ἄλλο θὰ ἔπραττον εἰμὴ καλόν;

ΔΟΥΞ. Ἐλέγχων τὸ ἀμάρτημα, θὰ ἔπραττες δεινότατον ἀμάρτημα· διότι σὺ αὐτὸς ὑπῆρξες ἀκόλαστος, φιλήδονος ὡς αὕτῃ ἡ κνηνώδης ὁρμή, καὶ θὰ μετέδιδες εἰς τὸν κόσμον τὰ ἔλκη πάντα καὶ τὰ οἰδήματα, ὧν ὧν προσεβλήθης κατὰ τὸν ἀκόλαστον βίον σου.

ΙΑΚ. Ἀλλὰ τις ἐλέγχων τὴν ἀλαζόνειαν δύναται νὰ ψέξῃ ὠρισμένως ἄτομόν τι; Δὲν πλημμελεῖ ὡς ἡ θάλασσα, μέχρις οὗ, ἐξαντληθέντων καὶ τῶν τελευταίων μέσων, ἐπέλθῃ ἡ ἄμπωτις; Εἶνα γυναικα τῶν ἐν τῇ πόλει ὀνομάζω ὅταν λέγω ὅτι ἡ σύζυγος αὐτοῦ φέρει εἰς ἀναξίους ὧμους

¹ His my only suit. Παίζει με τὴν λέξιν Suit, σημαίνουσαν ἔνδυμασίαν καὶ παράκλησιν.

ἡγεμονικὸν φόρεμα ; Τίς δύναται νὰ ἔλθῃ νὰ μοὶ εἴπῃ ὅτι τὴν ὑπαινίττομαι, ὅταν ἡ γείτων τῆς τῇ ὀμοιάζει καθ' ὁλοκληρίαν ; ἢ τίς βαναυσότηχης, νομίζων ὅτι ὑπαινίττομαι αὐτὸν, δύναται νὰ μοὶ εἴπῃ ὅτι ἡ πολυτέλειά του δὲν φέρει εἰς ἐμὲ καμμίαν δαπάνην ; ταῦτα λέγων, δὲν θὰ δείξῃ ὅτι ἡ μωρία του συμφωνεῖ ἐντελῶς πρὸς τοὺς λόγους μου ; Λοιπὸν ; Πῶς ; τί ; Δείξάτέ μου εἰς τί τὸν ὕβρισεν ἡ γλῶσσά μου· ἂν ὠμίλησεν ἔρῳ περὶ αὐτοῦ, τότε αὐτὸς ὕβρισεν ἑαυτόν· ἂν δὲ εἶνε ἀθῶος, τότε ὁ ἐλεγχὸς μου πετᾷ ὡς ἀγρία χήν, χωρὶς νὰ ζητηθῇ παρ' οὐδενός. Ἀλλὰ ποῖος ἔρχεται ;

(Εἰσέρχεται ὁ ΟΡΑΑΝΔΟΣ ξιφίτης)

ΟΡΑΑΝΔΟΣ. Σταθῆτε· μὴ τρώγετε πλέον.

ΙΑΚ. Τί δικάβολο, δὲν ἔφαγα τίποτε ἀκόμη.

ΟΡΑ. Οὐδὲ θὰ φάγῃς πρὶν ἢ θεραπευθῇ ἡ ἀνάγκη.

ΙΑΚ. Ποίους εἶδους πετεινὸς εἶν' αὐτὸς πάλιν ;

ΔΟΥΞ. Ἡ δυστυχία σὲ ἐθράσυνεν ἐπὶ τοσοῦτον, ὦ ἄνθρωπε, ἢ μήπως ἐξ ἀγροίκου περιφρονήσεως πρὸς τοὺς καλοὺς τρόπους, φαίνεται τόσον ἀπολίτευτος ;

ΟΡΑΑΝΔΟΣ. Ἐμάντευσες ἀμέτῳ τὴν διαθεσίν μου· ἡ ἀκανθώδης αἰχμὴ τῆς ἐσχάτης δυστυχίας μὲ ἐστέρησεν τῶν τρόπων τῆς καλῆς συμπεριφορᾶς· καὶ ὅμως ἐγεννήθην ἐν χώρῃ πεπολιτισμένη καὶ ἔτυχον ἀνατροφῆς τινος. Ἀλλὰ, παύσατε σᾶς λέγω. Θὰ ἀποθάνῃ ὅστις ἐγγίσῃ τοὺς καρπούς τούτους, πρὶν ἢ ἱκανοποιηθῇ ἐμυτὸν καὶ τὰς ἀνάγκας μου.

ΙΑΚ. Καὶ ἐγὼ πρέπει ν' ἀποθάνω ἂν ἡ λογικὴ δὲν δυνήθῃ νὰ σὲ ἱκανοποιήσῃ.

ΔΟΥΞ. Τί θέλεις ; Διὰ τῆς πραότητος μᾶλλον ἢ διὰ τῆς βίας θὰ διατεθῶμεν ὑπὲρ σοῦ.

ΟΡΑ. Σχεδὸν ἀποθνήσκω τῆς πείνης· δότε μοι νὰ φάγω.

ΔΟΥΞ. Κάθισε καὶ φάγε· καλῶς ἤλθες εἰς τὴν τράπεζαν ἡμῶν.

ΟΡΑ. Τόσον εὐγενῶς ὁμιλεῖτε ; Συγγνώμην σᾶς προκαλῶ. Ἐνδομίζον ὅτι τὰ πάντα ἦσαν ἀγρία ἐδῶ, καὶ διὰ τοῦτο ἔλαβον ἀγριὸν καὶ προστακτικὸν ὕφος· ἀλλ' οἰοιδήποτε καὶ ἂν εἴσθε, οἱ εἰς τὴν ἀπρόσιτον ταύτην ἔρημον διερχόμενοι ἀμερίμνως τὸν χρόνον ὑπὸ τὴν σκίαν τῶν μελαγχολικῶν κλάδων, ἂν ποτε εἴδετε εὐτυχιστέρους ἡμέρας, ἂν ἐζήσατέ ποτε ἐκεῖ ἐν)α οἱ κώδωνες καλοῦσιν εἰς τὴν ἐκκλησίαν, ἂν ποτε παρεκαθήσασθε εἰς συμπόσιον ἀγαθοῦ ἀνδρός, ἂν ἐκ τῶν βλεφάρων σας ἐσπογγίσασθε ποτε δάκρυ, καὶ γινώσκετε τί ἐστὶ ἐλεεῖν καὶ ἐλεεῖσθαι, μάθετε ὅτι μόνον διὰ μελιχλίου τρόπου θὰ ὑποστηρίξω τὴν αἵτησίν μου· ἐπὶ τῇ ἐλπίδι δὲ ταύτῃ ἐρυθριῶ καὶ κρύπτω τὸ ξίφος μου.

1 Let gentleness my strong enforcement be, τότε μόνον διὰ τῆς πραότητος θὰ πειθαναγκάσῃς ὑμᾶς ὑπὲρ ἑμοῦ.

ΔΟΥΞ. Εἶνε ἀληθές, ὅτι εἶδομεν εὐτυχεστέρας ἡμέρας, ὅτι ἐκάλεσεν ἡμᾶς εἰς τὴν ἐκκλησίαν ὁ ἱερός κώδων, ὅτι παρεκαθήσαμεν εἰς συμπόσιον ἀγαθῶν ἀνδρῶν, καὶ ἐσπογγίσκαμεν ἐκ τῶν ὀφθαλμῶν ἡμῶν δάκρυα προκληθέντα ὑπὸ ἱεροῦ οἴκτου. Κάθισε λοιπὸν ἀταράχως, καὶ λάβε κατὰ βούλησιν ὅσα ἐκ τῶν βοηθημάτων ἡμῶν δύνανται νὰ θεραπεύωσι τὰς ἀνάγκας σου.

ΟΡΑ. Διχόψχτε λοιπὸν πρὸς στιγμὴν τὸ γεῦμα σας, ἵνα, καθὼς ἡ ἔλαφος, τρέξω εἰς ἀνεύρεσιν τοῦ νεβροῦ μου, καὶ φέρω πρὸς αὐτὸν τροφήν. Ἐκεῖ πέραν εἶνε δυστυχὴς γέρων ὅστις, ἐξ ἀγάπης πρὸς ἐμέ, μὲ ἠκολούθησε χωλαίνων εἰς τὴν ἐπίπονον ταύτην πορείαν· εἶνε καταβεβλημένος ἐκ τῶν δύο ἐκείνων κακῶν ἅτινα ἐξασθενίζουσι τὸ σῶμα, ἥτοι τοῦ γήρατος καὶ τῆς πείνης, καὶ οὐδὲν θὰ ἐγγίσω πρὶν ἢ ἀνακουφισθῇ.¹

ΔΟΥΞ. Ὑπκγε εἰς ἀναζήτησίν του· οὐδὲν θὰ φάγωμεν πρὶν ἢ ἐπκνέλθης.

ΟΡΑ. Σᾶς εὐχαριστῶ· εὐλογημένοι νὰ εἰσθε διὰ τὴν γενναίαν συνδρομήν σας!

(Ἐξέρχεται).

ΔΟΥΞ. Βλέπεις ὅτι δὲν εἴμεθα μόνοι ἡμεῖς δυστυχεῖς. Τὸ εὐρὺ τοῦτο καὶ πηγκόσμιον θέατρον παρέχει θεάματα πολλῶ θλιβερώτερα τῆς σκηνῆς ἐν ἣ ὑποκρινόμεθα.

ΙΑΚ. Ὁ κόσμος σύμπας εἶνε θέατρον, πάντες δὲ ἄνδρες τε καὶ γυναῖκες ἀπλοῦ ὑποκριταί. Πάντες παρέρχονται εἰς τὴν σκηνήν, καὶ πάλιν ἐξέρχονται. Ἐκαστος ὑποκρίνεται πολλὰ πρόσωπα κατὰ τὸν βίον του, αἱ δὲ πράξεις τοῦ δράματός του εἶνε αἱ ἑπτὰ ἡλικίαι. Πρῶτον ἡ τοῦ κλαυθυμυρίζοντος καὶ εἰς τὰς ἀγκάλας τῆς τροφοῦ σιαλίζοντος νηπίου· εἶτα ἡ τοῦ μινυρίζοντος παιδίου τό ὁποῖον, μὲ τὸ σκακίδιον καὶ τὸ φαῖδρον πρωῒνὸν πρόσωπόν του, ὡς κοχλίας ἔρπει αἰουσίως εἰς τὸ σχολεῖον, εἶτα ἡ τοῦ ἐραστοῦ, ὅστις στενάζει ὡς κάμινος, καὶ διὰ θρηνώδους ᾠδῆς ἐξυμνεῖ τὰ βλέφαρα τῆς ἐρωμένης του. Εἶτα ἡ τοῦ στρατιώτου μὲ στόμα πλήρες ἀλλοκότων βλασφημιῶν καὶ μύστικας λεοπρόδαλεως, φιλοτίμου εἰς ὑπερβολήν, ἱταμοῦ καὶ ζωηροῦ εἰς τὰς ἔριδας, καὶ ὅστις ζητεῖ τὴν ἀπόκτησιν τῆς δόξης, τῆς πομπόλογος ταύτης, ἕως εἰς τὸ στόμιον τοῦ τηλεβόλου. Εἶτα ἡ τοῦ δικαστοῦ, μὲ τὴν ὠρκίαν στρογγύλην γαστέρα, τὴν σιτευθεῖσιν διὰ καλῶν καπνῶνων, τὸν πώγωνα τοῦ συρμοῦ, ἐκστομίζοντος ἀδίκως σοφὰ γνωμικά καὶ κοινούς τόπους, καὶ οὕτω ὑποκρινομένου καὶ τούτου τὸ μέρος του. Ἡ ἕκτη ἡλικία εἶνε ἡ τοῦ ἰσχυροῦ καὶ σκανδαλοφόρου Πανταλῶνη,² φέροντος διόπτρας ἐπὶ τῆς ῥινός, καὶ βαλάντιον κρεμάμε-

¹ Two weak evils ἥτοι ἐκ δύο κακῶν ἅτινα ἐπιφέρουσιν σωματικὴν ἐξασθένησιν Wright.

² The sixth age shifts into the lean and seipper'd pantaloen. Καὶ ἡ λέξις καὶ ὁ χαρακτήρ ἐλήφθησαν ἐκ τοῦ Ἰταλικοῦ θεάτρου. Ἐν τῇ ὑπὸ τοῦ Todd γενομένῃ ἐκδόσει τοῦ λεξικοῦ τοῦ Johnson ἀναφέρεται τὸ ἐξῆς περὶ τῶν ἐν Βενετία διδάσκωμένων δραμάτων: Τέσσαρες εἶνε οἱ πρῶτιστοι χαρακτήρες ἐκάστου ἔργου ἀναδιδοζομένου ἐπὶ τῆς σκηνῆς. Ὁ τοῦ Ἀρλεκίνοῦ, τοῦ Πανταλῶνη, ὁ τοῦ Δόκτορος καὶ ὁ τοῦ Κοδιέλου. Wright.

νον παρὰ τὴν πλευράν· ἡ ἀναξυρίς τῆς νεότητός του, τὴν ὁποίαν πολὺ προσεῖχε, ἔχει ἀποδοῖν λίαν εὐρεῖα διὰ τοὺς κατεσκληρότας μηρούς του· ἡ δὲ βαθεῖα ἀνδρική φωνή του, μεταπεσοῦσα εἰς λεπτὴν φωνὴν παιδός, ἐκπέμπει ὀξεῖς καὶ συριστικούς τόνους. Ἡ δὲ τελευταία πράξις, δι' ἧς κατὰστρέφεται τὸ πικρόδοξον καὶ πλῆρες περιπετειῶν τοῦτο δράμα, εἶνε ἡ τοῦ παλίου παιδός, ἥτοι παντελὲς λήθη, καὶ ἀπώλεια ὁδόντων, ὁράσεως, γεύσεως, πάντων.

(Εἰσέρχεται πάλιν ὁ ΟΡΛΑΝΔΟΣ μετὰ τοῦ ΑΔΑΜ).

ΔΟΥΞ. Καλῶς ἦλθες. Κατάρθες τὸ σεβαστόν σου φορτίον, καὶ δὲς εἰς αὐτὸν τροφήν.

ΟΡΛΑΝΔΟΣ. Σὲ εὐχαριστῶ πολὺ ἐξ ὀνόματός του.

ΑΔΑΜ. Κάμνεις καλὰ, διότι μόλις ἤμπορῶ νὰ ὁμιλήσω διὰ νὰ σοὺ εὐχαριστήσω μόνος μου.

ΔΟΥΞ. Καλῶς ἦλθατε. Φάγετε καλὰ. Δὲν θέλω ἀκόμη νὰ σοὺ ἐνοχλήσω ἐρωτῶν ὑμᾶς περὶ τῆς τύχης σας. Ἄς παικνίσῃ καὶ μουσικῇ· ψάλλε δὲ σύ, ἀγαπητὲ ἐξάδελφε.

ΑΜΙΕΝΣ Φόσα, φόσα τοῦ χειμῶνος, ἀνέμε, τόσην καλίαν
 σὺ δὲν ἔχεις ὅσην ἔχει ὁ θνητὸς ἀχαριστιαν.
 Πνέεις καὶ ποτὲ δὲν εἶσαι ὁρατὸς εἰς τοὺς παρόντας,
 διὰ τοῦτο καὶ δὲν ἔχεις ὅξεις τόσον τοὺς ὁδόντας,
 ἂν καὶ ἔχης τὴν πνοήν σου σφοδροτάτην καὶ τραχείαν.
 ὦ, ὦ ἄς τραγωδήσωμεν ἐδῶ εἰς τοὺς πρασίλους
 εἰς τοὺς πρασίλους πρίλους.

Ὁ ἔρως εἶν' ἐνίοτε αὐτόχρημα μωρία,
 καὶ καθαρὰ προσποίησις τῶν πλείστων ἡ φιλία.

Ἐμπρός, ἐμπρός, ἐμπρός!

ὑπὸ τοὺς πρίλους εἶνε ὁ βίος ὁ λαμπρός.

ὦ ἀτμόσφαιρα δριμεῖα πάγων, τὸ δάγμαμά σου
 δὲν πληγώνει ὅσον δάκνει ἡ πρὸς εὐεργέτην λήθη.

Ἄν καὶ εὐκόλα παγώνεις τὸ νερόν, τὸ κέντημά σου
 δὲν εἶν' ὅμως ὅξυ τόσον, ὅσον τὰ ἀγροῖκα πλῆθη
 τῶν ἀμνημονούντων φίλων, τῶν ψυχρὰ ἐχόντων στήθη!

ὦ, ὦ, τραγωδήσωμεν κτλ. κτλ.*

ΔΟΥΞ. Ἄν εἶσαι ὁ υἱὸς τοῦ κελοῦ Σὶρ Ρολάνδου, ὅπως εἰλικρινῶς ἐπιθύρισε, καὶ ὅπως μαρτυρεῖται ἐκ τῶν χαρακτηριστικῶν καὶ τῆς εἰκόνης του ἣν βλέπω ζῶσαν ἐπὶ τοῦ προσώπου σου, καλῶς ἦλθες. Εἶμαι ὁ δοῦξ ὅστις ἠγάπα τὸν πατέρα σου. Ελθέ εἰς τὸ σπήλαιόν μου, καὶ διηγήθητί μου τὸ ὑπόλοιπον τῶν περιπετειῶν σου (πρὸς τὸν Ἀδάμ). Ὅπως καὶ τὸν κύριόν σου, σὲ ὑποδέχομαι μετὰ χαρῆς, καλὲ γέρον. Βοηθήσατέ τον ἐκ τοῦ βραχίονος. (πρὸς τὸν Ὀρλάνδου) Δός μοι τὴν χεῖρά σου, καὶ διηγήθητί μοι τὰ τῆς τύχης σας.
 (Ἐξέρχονται).

* Ἡ ἔρμηνος μετάφρασις τῶν ἐν τῷ κειμένῳ ἀσμάτων ὀφείλεται εἰς τὴν χάριν τοῦ φίλου κ. Π. Φέρμπου Μουσάν.